

gent: zoveel talent

Hoe help je **meertalige kinderen** bij het leren van een **tweede taal**?

Tips voor leerkrachten

7 **sept**
yedi
zeven

8 **sekiz**
acht

9

ÇILEK

Rouge
strawberry
aardbei

YEŞİL ELMA
grüne **äpfel**
green apple
grüne äpfel

PORTAKAL
orange
orange
apfelsäpfel

ARMUT
grüne
pear
pear

ARMUT
grüne
pear
pear

KIRMIZI ELMA
rouge
apple
äpfel

ENKELE TIPS

1. Goed begonnen is half gewonnen! Zorg van bij het begin voor **een zo open en positief mogelijke klassfeer** en **geef zelf het goede voorbeeld**.

- **Ken je eigen referentiekader:** Hoe sta je zelf tegenover meertaligheid en culturele diversiteit in je groep? Welke drempels ervaar je? Welke mogelijkheden zie je om met die talige diversiteit aan de slag te gaan?
- **Ken je kinderen:** leer hun beginsituatie, leefwereld en belevingswereld kennen.
- **Geloof in het leervermogen** van kinderen.

2. Meertaligheid maakt deel uit van de identiteit. Als je de thuistaal van kinderen waardeert, waardeer je ze dus in alle facetten van hun identiteit. Zo voelen ze zich veel sneller thuis in je klas. En als ze zich **goed voelen**, zullen ze ook gemakkelijker Nederlands leren.

3. Zorg voor een **uitnodigende klasruimte** voor iedereen. Denk daarbij goed na over de aankleding, het materiaal, de aanwezigheid van verschillende culturen in het lokaal, enzovoort.

4. Uit onderzoek blijkt dat anderstalige en meertalige kinderen gemakkelijker Nederlands leren als je hun thuistaal erkent of stimuleert.

Een rijkere thuistaal vormt een **sterke basis** om een andere taal te verwerven. Kinderen bouwen immers verder op de fundamenten van hun moedertaal.

5. Wees niet bang om de **controle te verliezen** en **ga in op alle taaluitingen** van een kind, dus ook op uitingen in een taal die je niet begrijpt. Zeg bijvoorbeeld: ‘Wat zijn jullie aan het maken?’ of ‘Wat is het hier gezellig! Waarover zijn jullie aan het praten?’ Je zult snel merken dat de kinderen het meestal over het onderwerp of het klasgebeuren hebben. Zo geef je ze ook **de kans om verbanden te leggen** tussen wat ze kunnen in hun thuistaal en in het Nederlands.

6. Wees je bewust van de **verschillende fasen** in het proces van **(tweede)taalverwerving**, om kinderen beter te kunnen begrijpen en begeleiden in hun taalleren.

7. Taalverwerving kent een sterk **individueel verloop**: elk kind volgt zijn eigen ritme. Wees geduldig en forceer vooral niet. Observeer gericht: Voelt het kind zich goed in zijn vel? Is het betrokken?

8. Besteed ook voldoende aandacht aan de **stillere of minder actieve kinderen**. Dwing ze niet om te spreken, maar luister aandachtig en geduldig als ze zich proberen uit te drukken, ook als dat in hun thuistaal is. En gebruik geregeld hun naam, zodat ze zich aangesproken voelen.

9. Veel anderstalige kinderen gaan door een **'stille periode'** in de eerste verwervingsjaren: ze zeggen dan weinig tot niets. Dat is perfect normaal. Ze nemen eerst de nieuwe taal op en beginnen pas te spreken als ze zich zeker voelen. Geloof in het leervermogen van de kinderen en geef hun de nodige tijd.

10. Na een tijd beginnen kinderen individuele woorden en uitdrukkingen te gebruiken in het Nederlands door taal te imiteren en ermee te experimenteren. **Moedig ze daarin aan en gun ze de tijd**. Een tweede taal

onder de knie krijgen kost kinderen **2 jaar** voor de dagelijkse taal, en maar liefst **5 tot 8 jaar** voor de schooltaal.

11. Zorg voor een **veilige en uitnodigende sfeer** waarin de kinderen durven spreken en fouten maken. Reageer positief als ze proberen te communiceren, ook al doen ze dat in hun thuistaal. Dwing kinderen niet om te spreken, maar blijf wel zelf tegen hen praten.

12. Kinderen **mogen taalfouten maken**. Dat is normaal als ze een tweede taal leren. Onbewust passen ze soms de regels of structuren van hun eerste taal toe op de taal die ze aan het leren zijn. Met **genoeg oefening en interactie** gaat dat wel over. Verbeter ze niet expliciet, zeker niet als ze jong zijn. Herhaal gewoon de zin op de juiste manier. Zo nemen ze op termijn de correcte vorm over.

13. Kinderen spreken **soms meerdere talen door elkaar**. Ook dat is volledig normaal. Als ze bijvoorbeeld niet op een bepaald woord kunnen komen, grijpen ze terug op hun repertoire in hun andere taal, thuistaal of moedertaal. Geef kinderen de nodige tijd en geef zelf het goede voorbeeld.

14. Zorg ervoor dat de **verschillende talen** die kinderen spreken een **gelijke status** krijgen. Wat kinderen in hun thuistaal zeggen, is even waardevol. Toon interesse op een waarderende manier, maar leg – in functionele contexten – meteen ook de **link naar het Nederlands**. Op die manier zullen ze op termijn ook zelf vaker het Nederlands (kunnen) gebruiken.

15. Leg opdrachten of spelregels **helder en gestructureerd** uit. Gebruik genummerde stappen en visuele ondersteuning via gebaren, pictogrammen, prenten, foto's of andere voorwerpen. Begrijpt een kind de opdracht niet? Herhaal de uitleg dan met andere woorden, laat voorbeelden zien of doe de opdracht zelf voor. Als het nog niet lukt, probeer je een andere taal. Misschien zijn er kinderen in de klas of andere native speakers

die kunnen helpen. Voor complexere instructies is een lijstje met belangrijke, moeilijkere woorden in de thuistaal heel handig.

16. Kinderen leren een taal **door er zelf iets mee te doen**. Veel **kwaliteitsvolle interactie** waarmee de kinderen een ruim aanbod aan **spreek- en gesprekskansen** krijgen, is dan ook heel belangrijk. Enkel zo kunnen ze de taal **écht en functioneel oefenen!** Laat ze in kleine groepjes aan een leuke opdracht werken, samen met anderen die dezelfde taal spreken, of in een taal die ze samen verzinnen. Plezier en succesgevoelens zijn cruciaal bij het leren van een (nieuwe) taal.

17. Grijp elk moment aan om met kinderen **een gesprek aan te knopen**: bij het onthaal, op de speelplaats, als ze eten,... Tijdens die informele momenten pikken kinderen verrassend snel woorden, begrippen of zinnen op. Luister geduldig naar hun verhalen, ook als die in hun thuistaal zijn. Probeer ze te begrijpen en speel erop in.

18. Stel zoveel mogelijk **open vragen** om de kinderen aan te zetten tot nadenken en spreken: Hoe zeg je dat precies? Wat bedoel je? Wat wilde je zeggen? Waarom vind je dit (niet) leuk? Hoe zou het komen dat ...?

19. Geniet zelf van taal en geef dit door aan de kinderen! Ga **creatief aan de slag**, ook met de **thuis talen** van de klas. Zo breng je kinderen op een laagdrempelige, spontane en speelse manier in contact met

andere talen en culturen. Bovendien ontwikkelen ze een open en positieve houding tegenover elkaars achtergronden.

20. Integreer de thuis talen van de klas op een positieve en creatieve manier in een **krachtige leeromgeving** waarin de hele klas zich goed en welkom voelt. Tonnen inspiratie hiervoor vind je in de onderstaande materialen.

LEES MEER ...

- Gielen, Sara en Ayse Isçi (2015). *Meertaligheid: een troef! Inspirerend werken met meertalige kinderen op school en in de buitenschoolse opvang*. Sint-Niklaas: Abimo.
- Centrum voor Taal en Onderwijs & Steunpunt Diversiteit en Leren (2012). *Talensensibilisering in het kleuter- en lager onderwijs, tips voor de klas- en schoolpraktijk*. Leuven/Gent.
- Van Praag, Lore, Sven Sierens et al. (2016). *Haal meer uit meertaligheid. Omgaan met talige diversiteit in het basisonderwijs*. Leuven/Den Haag: Acco.
- Devlieger, Mieke, Carolien Frijns, Sven Sierens en Koen Van Gorp (2012). *Is die taal van ver of van hier?* Leuven/Den Haag: Acco.
- Websites:
www.onderwijscentrum.gent
www.meertaligheid.be
www.metrotaal.be

boom

slak

blad

boom

slak

blad

AGAC
АГ

SALYANGOZ

YAPRAK

дърво

Салънгоз

Лист

شجرة

سليمون

ورقة

SOMALISCH

STROM

SLIMAK

LIST

TURKS

BULGAARS

ARABISCH

**DEZE BROCHURE IS
EEN INITIATIEF VAN
ONDERWIJSCENTRUM
GENT**

Onderwijscentrum Gent
Jubileumlaan 215B, 9000 Gent
onderwijscentrum@stad.gent
Tel. 09 323 50 50
www.onderwijscentrum.gent
Contactpersonen:
Ayse.Isci@stad.gent
Steven.Delarue@stad.gent